

President Toomas Hendrik Ilvese ja Maailmapanga peaökonomisti Kaushik Basu ühisel juhtimisel valmis 2016. aasta Maailmapanga arenguaruanne pealkirjaga "Digitaalsed dividendid", mille esmaesitlusel riigipea Washingtonis osales.

President Ilves rõhutas, et riigi digitaalne areng toob kaasa inimeste parema kaasatuse ühiskonna protsessidesse ja innovatsiooni, mis elavdab majandust. "Eesti kogemus näitab, et digiarenguga kaasnevate viljadeni jõudmiseks ei piisa ainult internetiühendusest, suurem osa tööst on vaja teha riigijuhtimise, seadusandluse ja hariduse tasandil," lisas ta.

Eestil on unikaalne võimalus raporti kaudu jagada oma e-riigi ülesehitamise kogemust ning kujundada selle valdkonna mõtlemist, eriti arengumaades ja rahvusvahelistes organisatsioonides. President Ilves rõhutas, et Eesti peab lähtudes oma kogemusest oluliseks arenguriikidele suunatud vahendite kasutamist info- ja kommunikatsioonitehnoloogia arendamiseks seal, kus see on mõjus riiklike süsteemide ülesehitamisel.

Aruanne toob Eesti välja ühe eduka näitena sellest, kuidas erinevad tehnilised lahendused võivad olla demokraatia ja läbipaistvuse aluseks ning toetada kiiret majandusarengut. "Eesti e-lahendused pole eeskujuks mitte ainult ülejäänud Euroopale, vaid pälvivad tähelepanu ülemaailmselt. Kutse kaasjuhtida Maailmapanga maailma arenguaruande nõukoda on ennekõike tunnustus Eesti riigile," ütles president Ilves.

Maailmapanga uus aruanne ütleb, et kuigi internet, mobiiltelefonid ja muud digitaaltehnilised lahendused levivad arenguriikides kiiresti, ei ole eeldatud digitaalsed dividendid – suurem majanduskasv, rohkem töökohti ja paremad avalikud teenused – ootustele vastanud ning 60 protsendil maailma elanikkonnast puudub võimalus üha laienevast digitaalsest majandusest osa saada. Kuigi internetikasutajate arv on maailmas alates 2005. aastast enam kui kolmekordistunud, puudub neljal miljardil inimesel endiselt juurdepääs internetile.

"Digitaaltehnilise muudab äri- ja tööelu ning valitsemist," nentis Maailmapanga Grupi president Jim Yong Kim. "Me peame jätkama inimeste ühendamist ega tohi kedagi kõrvale jätta, sest kaotatud võimaluste hind on väga kõrge. Et kõik ühiskonnaliikmed saaksid digitaalsetest dividendidest osa, peavad riigid parandama oma ettevõtluskliimat, investeerima haridusse ja tervishoidu ning edendama head valitsemistava."

Maailmapanga digi-teemaline arenguaruanne keskendub sellele, millised infotehnoloogilised lahendused aitavad kaasa riikide majandusarengule, võrdõiguslikkusele ja avaliku sektori tõhususe kasvatamisele. Uurimus annab soovitusi, milliseid infotehnoloogilisi lahendusi võiksid riigid ja rahvusvahelised organisatsioonid rahastada ja juurutada.

Raporti üks põhisõnumeid on see, et info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) annab maksimaalse kasu ehk toob tehtud investeeringutelt dividende neis riikides, mis on loonud tugeva õigusriigi, rakendavad hea riigijuhtimise tavaid ning on läbi viinud digilahendusi toetavad laialdased reformid. Vastupidisel juhul võib tehnoloogia olla riskiks, näiteks muuhulgas viia eliidi ja autoritaarsete režiimide tugevdamiseni ning digilõhe suurendamiseni.

Maailmapank soovib kahte peamist tegevussuunda: kõrvaldada digitaalne lõhe, muutes interneti kõigile kättesaadavaks, taskukohaseks, avatud ja turvaliseks, ning tugevdada õigusnorme, mis tagavad ettevõtetevahelise konkurentsi, kohandada töötajate oskusi uue majanduse nõudmistega ja suurendada riiklike institutsioonide vastutust digiarengule kaasaaitamise eest.

Maailma arenguaruandes soovitatakse ettevõtete tootlikkuse ja uuenduslikkuse suurendamiseks selliseid meetmeid nagu investeerimine baastaristusse, ettevõtlusega tegelemise kulude vähendamine, väiksemad kaubandustakistused, idufirmade turuletuleku hõlbustamine, konkurentsiasutuste tugevdamine ja digitaalsete platvormide vahelise konkurentsi soodustamine. Samuti märgitakse aruandes, et kuigi laste puhul on põhiline kirjaoskus jätkuvalt oluline, tuleb interneti levikuga seoses arendada paremaid kognitiivseid ja kriitilise mõtlemise oskusi ning pakkuda IKT-alast algõpet.

"Haridussüsteemil on oluline roll inimeste oskuste suurendamisel. Eesti näitel võin öelda, et varajases eas digioskuste õpetamine edendab IT-kirjaoskust ning mõjutab tulevikus karjääriotsuseid," nentis president Ilves.

Digitaal tehnoloogia võib edendada kaasatust, tõhusust ja uuenduslikkust. Enam kui 40 protsenti Ida-Aafrika täiskasvanutest teeb kommunaalmakseid mobiiltelefoni abil. Hiinas on kaheksa miljonit ettevõtjat (ja üks kolmandik neist on naised), kes kasutavad kaupade riigisiseseks müümiseks ja 120 riiki eksportimiseks mõnda e-kaubanduse platvormi. India on viie aasta jooksul andnud ligi miljardile inimesele unikaalse digitaalse ID-koodi ning suurendanud

juurdepääsu ja vähendanud korrupsiooni avalikus teenistuses. Tervishoiuteenuste valdkonnas on lihtne SMS osutunud tõhusaks viisiks, kuidas tuletada HIVd kandvatele inimestele meelde, et nad võtaksid oma elupäästvaid ravimeid.

"Digitaalne revolutsioon muudab maailma, hõlbustades teabe liikumist ja tuues uusi kasvuvõimalusi arenguriikidele," kinnitas Maailmapanga peaökonomist Kaushik Basu. "Toimunud on hämmastav muutus – 40 protsenti maailmas elavatest inimestest on omavahel interneti kaudu ühendatud. Kuigi selle saavutuse üle tuleb rõõmu tunda, on põhjust ettevaatuseks, et mitte tekitada uut alamklassi. Olukorras, kus ligi 20 protsenti maailma rahvastikust ei oska lugeda ega kirjutada, ei kuuluta ainuüksi digitaaltehnoloogia levik tõenäoliselt ülemaailmse teadmistolõhe lõppu."

Maailmapanga Grupp on rahvusvaheline organisatsioon, mille eesmärgiks on eelkõige vaesuse vähendamine ning inimeste elustandardi parandamine ja selleks pakutakse madala ja keskmise sissetulekuga riikidele laene, strateegilist nõustamist, tehnilist abi ning kogemuste jagamist.

Eesti kõrgelt arenenud riigina toetab Maailmapanga Grupi tegevust ning 2016. aasta aruande valmimist, lähtudes riigi arengukoostöö strateegiast, kus üheks arengukoostöö prioriteediks on valdkondade toetamine, mis edendab info- ja kommunikatsioonitehnoloogia laialdasemat rakendamist. Raporti valmimisse panustasid lisaks riigipeale Välisministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning Tartu Ülikooli teadlased.

Maailmapanga Grupp on viimase kümne aasta jooksul investeerinud IKTsse kokku 12,6 miljardit USA dollarit.

Maailmapanga 2016. aasta raporti nõuandvasse paneeli kuuluvad lisaks Eesti riigipeale Maailmapanga peaökonomist Kaushik Basu, Rootsi endine pea- ja välisminister Carl Bildt, Tšiili tehnoloogiatööstuse eestkõneleja Yessica Cartajena, Ghana infotehnoloogiaekspert Dorothy Gordoni, professor Richard Heeks, infotehnoloogiaekspert Monica Kerretts-Makau, Pekingi Ülikooli õppejõud Feng Lu, India IT-valdkonna eestkõneleja ja ühe maailma suurima IT firma Infosys looja Narayana Murthy, Google'i peaökonomist Hal Varian, Omani IT agentuuri juht Salim al Ruzaiqi ning professor Paul Romer.

Raport on alla laaditav siit: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/23347>

Lisainfo: <http://live.worldbank.org/world-development-report-2016>

Vabariigi Presidendi Kantselei
avalike suhete osakond